خراسان روزنامه صبح ایران
سه‌شنبه ۲۹ فروردین ۱۳۹۶ . ۲۰ رجب ۱۴۳۸ . شماره ۱۹۵۱۳

رعایت معماری ایرانی- اسلامی نباید در حد حرف باشد. حجت الاسلام «موسوی» امام جمعه جاجرم با بیان این مطلب به خبرنگار ما گفت: معماری ایرانی- اسلامی در ساخت و سازها، باید به گونه ای باشد که افرادی که از خارج از کشور می آیند با دیدن معماری ما به یاد دین اسلام بیفتند. وی یادآور شد: به متولیان مربوطه برای رعایت معماری ایرانی- اسلامی تذکر داده ام.

رعایت معماری ایرانی- اسلامی در حد حرف نباشد

گفت و گو

احمد سالک کاشانی

نایب رئیس اول کمیسیون فرهنگی مجلس شورای اسلامی

دورشدن از معماری ایرانی- اسلامی

علی نیا- خانواده ها با دور شدن ساخت و سازها از معماری ایرانی- اسلامی و گرایش به سمت معماری غربی، مصون نیستند. «احمد سالک کاشانی» نایب رئیس اول کمیسیون فرهنگی مجلس شورای اسلامی با بیان این مطلب به خبرنگار ما گفت: متأسفانه در ساخت و سازهای فعلی، گرایش به سمت سبک غربی است و معماری اسلامی رعایت نمی شود. وی با اشاره به این که برای طراحی، مهندسی و استحکام ساختمان ها باید به الگوی ایرانی- اسلامی توجه شود، افزود: در گذشته ایرانی ها در معماری ایرانی- اسلامی صاحب نظر بودند، اما امروز به دلیل هجوم فرهنگ غربی این موقعیت را از دست داده ایم. وی با اشاره به این که در حال حاضر توجه به معماری ایرانی- اسلامی کم شده است، بیان کرد: استفاده از معماری ایرانی- اسلامی بسیار کم و محدود است با این حال برخی از استان ها تلفیقی از معماری اسلامی و غربی را انجام داده اند که فردی نمی داند این معماری ایرانی- اسلامی است یا غربی! «سالک کاشانی» ادامه داد: مسئولان یا سیاست های موجود در خصوص معماری ایرانی- اسلامی را باور دارند و باید اجرا و پیاده کنند و یا اصلا باور ندارند و کسی که باور ندارد نباید مسئول باشد. وی اضافه کرد: کسی که مسئول است باید برای اجرای سیاست های موجود در این خصوص پافشاری کند. وی با اشاره به اهرم های نظارتی برای مقابله با افرادی که توجهی به معماری اسلامی ایرانی ندارند و معماری غربی را الگو قرار می دهند، اضافه کرد: دستگاه های بیرونی و درونی باید این موضوع را دنبال کنند. وی ادامه داد: چنانچه الگوی ایرانی- اسلامی در معماری ها رعایت شود، بی شک تاثیرات معنوی و اجتماعی در پی خواهد داشت. «سالک کاشانی» با اشاره به این که معماری اسلامی به عنوان یکی از موفق ترین شیوه های معماری در تاریخ معماری جهان قابل بازشناسی است، اظهار داشت: می توان پیوست هایی ارزشمند و پویا را در بناهای اسلامی بازشناسی کرد تا موجب شود تمامی آنها در قالبی واحد با عنوان معماری اسلامی در کنار یکدیگر قرار گیرند.

خبر

همایش بزرگداشت روز معمار ۳۰ فروردین ماه برگزار می شود

همایش بزرگداشت روز معمار ۳۰ فروردین ماه سال جاری به مناسبت سالروز بزرگداشت شیخ بهایی و روز معمار، در بجنورد برگزار می شود. «محمد قلی پور» رئیس گروه تخصصی معماری سازمان نظام مهندسی خراسان شمالی گفت: مطابق برنامه همه ساله، امسال نیز همایش بزرگ روز معمار از سوی سازمان نظام مهندسی خراسان شمالی برگزار خواهد شد. وی با اشاره به این که حضور در این همایش برای تمامی مهندسانی که به تازگی در آزمون ورود به این حرفه پذیرفته شده اند الزامی است، خاطرنشان کرد: با توجه به این که در پایان این همایش، گواهینامه حضور، به شرکت کنندگان اعطا می شود، حضور در این رویداد به تمامی مهندسان عضو سازمان پیشنهاد می شود. به گفته این مسئول، دریافت این گواهینامه در تمدید پروانه اشتغال به کار مهندسان عضو سازمان تاثیر گذار است. وی یادآور شد: برای این همایش از استادان و سخنرانان مطرح کشور به عنوان سخنران ویژه دعوت به عمل آمده است.

زندگی در قوطی کبریت های رنگی

غربت معماری ایرانی- اسلامی در خراسان شمالی

پروانه شیری
info@khorasannews.com

با تغییر سبک زندگی و رواج ساخت و سازهای غربی، هویت معماری ایرانی- اسلامی در بسیاری از مناطق کشور از جمله در خراسان شمالی، در دل معماری های مدرن و غیربومی گم شده و تنها در اندک مکان هایی می توان نقشی از نگاره های اسلامی را به چشم دید. امروزه ساخت و سازها در محاصره ساختمان های بلند و مدرن قرار گرفته و دیگر از روح معماری ایرانی- اسلامی در کوچه پس کوچه ها خبری نیست و به اعتقاد کارشناسان، تغییر سبک زندگی و گرایش به معماری نوین، راه را بر توسعه ساخت و سازهای اسلامی بسته است.

این روزها که در شهر قدم می زنیم، ساختمان هایی را در اطراف خود می بینیم که سیمایی را به نمایش گذاشته اند که هر لحظه غریبه تر و ناملموس تر با تاریخ پر افتخار گذشته این دیار می شود. امروز ترکیبی از سیمان، آجر و سنگ، شهری که زمانی جای جای آن پر از خاطره بود، را هر روز برای ما غریبه تر می کند، نماهای ساختمان های امروزی، آن قدر شبیه به یکدیگر ساخته شده اند که هیچ ارتباطی با روحیات و باورهای ایرانی- اسلامی ندارند. اکنون معماری ایرانی- اسلامی را باید بیشتر در کتاب های دانشجویان معماری و عمران جست و جو کرد.

■ **ماهیت غربی**

یک کارشناس شهرسازی در این باره می گوید: سبکی که در معماری بناها و ساخت و سازها به کار گرفته می شود، بیش از آن که رنگ و بوی اسلامی- ایرانی داشته باشد، ماهیتی غربی دارد. وی با تأکید بر ضرورت رعایت معماری اسلامی در ساخت و سازهای شهری و روستایی می افزاید: معماری اسلامی، هنری برای زندگی به شیوه دینی است. وی اظهار می دارد: معماری اسلامی برداشت های متفاوتی در جامعه دارد که یکی از آن ها شامل معماری دوره اسلامی می شود که از نظر تاریخی زمان مشخصی دارد.

وی همچنین می افزاید: معماری اسلامی تعریف دیگری دارد که شامل معماری مبتنی بر تفکر اسلامی است. وی با تأکید بر این که استفاده از معماری اسلامی باید در کشور نهادینه شود، بیان می کند: ظاهر شهرها از آشفتگی برخوردار و دچار نابسامانی شده و این در حالی است که زمانی شکوه و اعتلایی در معماری داشتیم که باید به آن زمان برگردیم و نیازمند معماری اسلامی هستیم. وی اظهار می دارد: باید معماری اسلامی مبتنی بر تفکر اسلامی باشد اما اکنون در شرایطی هستیم که جامعه از آن بی بهره است. احیای تفکر معماری اسلامی نیازمند صبر و حوصله است و راهی که سال ها خراب شده است یک شبه درست نمی شود.

■ **عظمت تاریخی**

یک کارشناس ارشد طراحی شهری و دانشجوی دکترای شهرسازی نیز شهرسازی اسلامی را نوعی زندگی اجتماعی ذکر می کند و می گوید: شکوه معماری ایرانی- اسلامی، جلوه ای از عظمت تاریخی و دینداری و اعتقاد به تعالیم مذهبی معماری اسلامی است. وی اذعان می کند: در سال های اخیر، وقوع تحولات گسترده ناشی از نفوذ اندیشه های تکثرگرای پست مدرن غربی، سبب ایجاد دگرگونی های بسیاری در حوزه معماری و شهرسازی شده است.

■ **ساخت و سازهای بدون هویت**

«منصوری» یک کارشناس معماری با بیان این که شتاب ساخت و سازهای بی رویه و بدون هویت، چهره شهرها را مخدوش کرده است، می گوید: امروز با گرایش به معماری های نوین و غربی، راه را برتبلیغ آثار و شناسنامه افتخارات خود بسته ایم که این مسئله موجب عقب ماندگی در تمام بخش ها می شود. وی می افزاید: از آن جایی که خراسان شمالی در مسیر شهر مقدس مشهد قرار دارد، اگر به معماری اسلامی ایرانی توجه شود، به طور حتم این عامل باعث جذب گردشگر و افزایش میزان زائر و ماندگاری بیشتر آن ها در استان خواهد شد.

وی معماری ایرانی- اسلامی را نشان دهنده هویت و تاریخ این ملت می داند و اضافه می کند: این روزها ساخت و سازهایی از جنس انبوه سازی، با هدف بهره وری مادی انجام می شود که تبعاتی همچون دور شدن از فرهنگ غنی گذشتگان را به دنبال دارد. وی معماری مدرنیته را به منزله قوطی کبریت هایی رنگی قلمداد می کند که هیچ گونه فرهنگ و تاریخی پشت آن نیست، حال آن که رنگ و بوی معماری ایرانی- اسلامی نیز از بین می رود. وی معماری افسار گسیخته را عاملی برای از بین رفتن نظم و انضباط و پیروی نکردن از قاعده و قانون خاص معماری ایرانی- اسلامی مطرح و خاطرنشان می کند: بی توجهی به این سبک از معماری، چالشی جدی است که متأسفانه امروزه در ساختمان سازی ها اتفاق می افتد.

به گفته وی، احداث ساختمان ها و واحدهای تجاری و اداری بدون ضابطه، به هویت و ماهیت هر شهری آسیب می زند به طوری که معماری اسلامی که هنر دیروز محسوب می شد امروز مظلوم واقع شده و در غربت به سر می برد.

وی نداشتن دانش و مهارت کافی در رابطه با معماری ایرانی- اسلامی را یکی از دلایل بی توجهی و غفلت در این حوزه عنوان می کند و می افزاید: اگر جایگاه معماری سنتی و اسلامی احیا شود، با مشکل ساختمان های بلند و بی قاعده مواجه نخواهیم شد. به گفته وی، در شرایط فعلی، نبود مدیریت واحد شهری، باعث رواج انبوه معماری های لجام گسیخته و سلیقه ای شده است.

■ **فرهنگ تجملاتی**

از سوی دیگر، دکتر «وحدتی» معاون میراث فرهنگی اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری خراسان شمالی نیز در این باره می گوید: معماری و شهرسازی ما نه تنها در استان بلکه در سراسر کشور به شدت در بعد طراحی ها و استفاده از مصالح و متریال، دستخوش تقلیدهای سبکی و غیر اصولی از معماری غیر بومی و غربی شده است.

وی می افزاید: متأسفانه در حال حاضر به جای تأکید بر ویژگی های اصلی معماری های بومی ایرانی و اسلامی، بیشتر فرهنگ تجملاتی مد نظر قرار گرفته و نمای ساختمان ها و فضای داخلی آن ها در حد زیادی برگرفته از معماری پر طمطراق غربی است.

وی اضافه می کند: این گونه معماری ها که برگرفته از فرهنگ غرب و برپایه تجملات است، برای ما مفهوم و هویتی ندارد چون در گذشته هیچ آرایه ای در معماری بیهوده نبود اما در حال حاضر عنصری در طراحی اضافه شده که هر چه فکر می کنیم، مفهوم آن را نمی فهمیم و فقط تقلید از فرهنگی است که ممکن است در فرهنگ ما هیچ کارکردی هم نداشته باشد.

به گفته وی، در معماری ایرانی- اسلامی، هر بنا از جمله مسجد، به لحاظ ارتفاع، رنگ و مصالح ساختمانی، جایگاه و شأن و ویژگی خاص خود را دارد، به عنوان مثال اگر بافت سنتی یزد را در نظر بگیریم مسجد جامع از یک فاصله ای به لحاظ رنگ، از بناهای دیگر متفاوت است.

وی با بیان این که منظر و نمای شهر خیلی مهم است، ادامه می دهد: مسجد به لحاظ عقیدتی، مهم ترین جایی بود که در یک جامعه شهری تبلور می یافت اما الان معماری این بناها نیز در بهترین حالت، گلدسته ها و مناره هایی از جنس برنج دارد. وی این سبک معماری را بی توجهی به معماری ایرانی- اسلامی می داند و خاطرنشان می کند: امیدواریم یک بار دیگر رعایت الگوهای اصیل ایرانی- اسلامی در دستور کار قرار گیرد.

«وحدتی» ادامه می دهد: معضل بزرگی که در حال حاضر وجود دارد این است که علاوه بر افراد، دستگاه های اداری نیز نمای معماری خودشان را کامپوزیت و شیشه های رفلکس می گذارند که جایگاهی در معماری ایرانی اسلامی ندارد و حتی گاهی باعث دردسر هم می شود.

وی اظهار می دارد: لازم است در معماری و شهرسازی معماری ایرانی- اسلامی تأکید شود، معماری جدیدی که طراحی می شود باید الهامی از معماری گذشته در بعد نظری باشد. وی خاطرنشان می کند: در حالی که در روستاها، معماری روستایی وجود دارد اما مساکنی را شبیه قوطی کبریت می سازیم که هیچ تطابقی با هم ندارند. وی استفاده نکردن از مؤلفه های بومی را توهین به کوه و طبیعت می داند.

■ **مبانی نداریم**

«رمضانی» رئیس نظام مهندسی ساختمان خراسان شمالی هم با بیان این که مبانی مشخصی برای معماری ایرانی، اسلامی تعریف نشده است، می گوید: در حال حاضر معماری ایرانی- اسلامی را مدنظر داریم تا این سبک معماری در دستور کار قرار گیرد و به عنوان یک طرح پژوهشی و خلق یک ایده روی آن کار شود.

وی می افزاید: مبانی که ما را به سمت معماری ایرانی- اسلامی سوق دهد، در هیچ جایی نداریم و تنها با تحصیل در رشته معماری نمی توان به هدف مورد نظر رسید زیرا معماری برگرفته از اقلیم، فرهنگ و محیط زندگی در هر منطقه ای است.

وی اظهار می دارد: ما باید با رعایت یک سری ملاحظاتی به معماری ایرانی- اسلامی ورود پیدا کنیم و مسیر را به سمتی سوق دهیم که اصول انسانی و خواسته های مردم در آن رعایت شود. وی ادامه می دهد: معماری کنونی ما، معماری بی سر و سامانی است و باید روی آن بیشتر کار کنیم تا به یک خواسته عمومی تبدیل شود. «رمضانی» تصریح می کند: برای انجام هر کاری باید هدف، اصول و مسیر مشخصی تعیین شود زیرا بدون هدف و مسیر مشخص، نمی توانیم به اهداف مان برسیم.

وی خاطرنشان می کند: در رابطه با معماری ایرانی- اسلامی، مصوبات زیادی داریم که فقط از معماری ایرانی- اسلامی یاد شده است در حالی که چارچوب و سبک خاصی برای آن مطرح نمی شود. به گفته وی، یک سری باورها باید به یک سری اصول تبدیل شود تا معماری اسلامی محقق شود.

مهم ترین نکات پرونده

- احداث ساختمان ها و واحدهای تجاری و اداری بدون ضابطه، به هویت و ماهیت هر شهری آسیب می زند به طوری که معماری اسلامی که هنر دیروز محسوب می شد، امروز مظلوم واقع شده و در غربت به سر می برد
- معضل بزرگی که در حال حاضر وجود دارد این است که علاوه بر افراد، دستگاه های اداری نیز نمای معماری خودشان را کامپوزیت و شیشه های رفلکس می گذارند که جایگاهی در معماری ایرانی- اسلامی ندارد و حتی گاهی باعث دردسر هم می شود
- یک سری باورها باید به یک سری اصول تبدیل شود تا معماری اسلامی محقق شود
- شکوه معماری ایرانی- اسلامی، جلوه ای از عظمت تاریخی و دینداری و اعتقاد به تعالیم مذهبی معماری اسلامی است

یادداشت شفاهی

حجت الاسلام «قلی زاده»

امام جمعه و رئیس شورای فرهنگ عمومی فاروج

اثری از معماری ایرانی- اسلامی نیست

علی نیا- متاسفانه در کشور و به خصوص استان ما به معماری سنتی ایرانی- اسلامی توجهی نشده است و اثری از این معماری را در نمای ساختمان ها، بناها و مصالح ساختمانی نمی بینیم.

با وجود این که در گذشته، نگاه عمیقی در مورد معماری اسلامی- ایرانی وجود داشت، اما هم اکنون از این نگاه عمیق خبری نیست و به فراموشی سپرده شده است.

در معماری کنونی از سیستم گرمایشی و سرمایشی که در ساخت و سازهای گذشته استفاده می شد، هیچ بهره ای گرفته نشده و تنها به الگوبرداری از سبک غربی توجه شده است و هم چنین مواردی که در گذشته برای جلوگیری از دید نامحرم در ساخت و ساز داخلی ساختمان اعمال می شد در حال حاضر حذف شده است.

به عنوان نمونه آشپزخانه های کنونی به صورت باز است و هال و پذیرایی همگی یکی شده است. می توان گفت عواقب این نوع ساخت و سازها به سراغ زندگی همه ما آمده است.

در حال حاضر با ورود سبک غربی به معماری های ایرانی- اسلامی، به نوعی فرهنگ غربی نیز وارد زندگی می شود. اصول مناسبی در ساخت و سازهای قدیمی رعایت و معماری اسلامی- ایرانی در خانه های قدیمی مشاهده می شد.

در گذشته نگاه ویژه ای به ساخت و سازها بود و معماری ایرانی- اسلامی رعایت می شد و حتی این ساخت و سازها به گونه ای بود که در خانه های قدیمی در زمستان به بخاری و در تابستان به پنکه نیازی نبود. نکته قابل تامل در معماری ایرانی- اسلامی این است که این نوع معماری در روستاها نیز به فراموشی سپرده شده است.

متأسفانه هم اکنون ساخت و سازها در روستاها از معماری اصیل ایرانی- اسلامی دور شده است. زمانی که به روستا سفر می کنید تفاوتی با ساختمان های شهری از نظر معماری نمی بینید.

وقتی برای استراحت به روستا می رویم همان حال و هوای زندگی و ساخت و سازهای شهری را می بینیم که رنگی از معماری اسلامی ندارد. چندین بار به متولیان مربوطه بنیاد مسکن گفته ام در اجرای طرح های هادی به هیچ عنوان به بافت روستاها دست نزنید و به همان شکل موجود و با مصالح بومی کار را انجام دهید.

چرا روستاها آسفالت می شود؟ این در حالی است که می توان در روستاها از سنگ فرش های مناسب استفاده کرد و با همان مصالح محلی کار مناسبی برای حفظ معماری اصیل ایرانی انجام داد.

در برخی از روستاهای خراسان شمالی به ویژه روستای رویین در نمای ساختمان ها، از الگوی مناسبی بهره گرفته شده است. راهکار برای ساخت و ساز در روستاها این است که به روستاییان چندین الگو بدهید تا بر اساس آن ساخت و سازها را انجام دهند. در غیر این صورت جاذبه روستاها از بین می رود.

در حال حاضر با ساخت و سازهای غربی، فرهنگ و جاذبه غربی به روستاهای ما نفوذ کرده و در نتیجه توقعات هم بالا رفته است و افراد به سمت کار و تولید نمی روند. معماری ایرانی- اسلامی از جمله فضاهایی است که باعث الهام بخشی می شود.

می توان گفت در فضاهای مذهبی و مساجد از معماری اسلامی- ایرانی استفاده نمی شود و تنها بخش کوچکی را به این فضاها اختصاص می دهند. به نظر من برای توجه به معماری اسلامی- ایرانی باید کار گروهی تشکیل شود و با توجه به اقلیم روستاها برای ساخت و ساز ایرانی- اسلامی اقدام شود. هم چنین توجه به معماری ایرانی- اسلامی سبب می شود شهر از حالت ناهمگونی، ناهماهنگی و نازیبایی خارج شود. در حال حاضر برخی از بازارهای جدید در اردبیل را با مصالح قدیمی می سازند و این ساخت و سازها به گونه ای است که هر تازه واردی در ابتدا فکر می کند این آثار تاریخی است، اما این گونه نیست بلکه از معماری ایرانی- اسلامی بهره گرفته است.

خراسان شمالی آثار زیادی دارد که در آن معماری ایرانی- اسلامی رعایت شده است و از جمله این آثار می توان به آینه خانه مفخم اشاره کرد که می تواند به عنوان الگو مورد استفاده قرار گیرد.

پیگیری معماری اسلامی از سوی شورای فرهنگ عمومی

شیری- معماری اسلامی و سبک زندگی از سوی شورای فرهنگ عمومی خراسان شمالی در حال پیگیری است.

مسئول دبیرخانه شورای فرهنگ عمومی خراسان شمالی با بیان این مطلب به خبرنگار ما گفت: بعد از سفر مقام معظم رهبری به خراسان شمالی و مطرح شدن ۳۱ مورد از مطالبات در راستای بحث معماری ایرانی- اسلامی، از سال ۹۴ پیشنهادی را مطابق با فرمایشات مقام معظم رهبری و در رابطه با سبک زندگی ارائه دادیم.

«رضا لنگری» افزود: بر اساس این پیشنهاد، مقرر شد در همایش ملی به منویات مقام معظم رهبری که در قالب ۳۱ سؤال بود، پرداخته شود و به سمت کارهای پژوهشی پیش برویم.

به گفته وی، این طرح در شورای فرهنگ عمومی کشور مطرح و طبق دستور وزیر مقرر شد در سال ۹۶ هر استانی، یک همایش استانی با یکی از سیاست های سبک زندگی داشته باشد.

وی اظهار داشت: با هماهنگی های انجام شده، به دنبال این هستیم که برای هر استان، یک موضوع انتخاب شود، به عنوان مثال با توجه به تعدد قومیتی که در خراسان شمالی وجود دارد، موضوع زاد و ولد را به عنوان یکی از پژوهش ها مطرح کردیم و در شورا ها هم به این سمت می رویم که کتابی را در این رابطه به چاپ برسانیم.

به گفته وی، بر اساس سیاست های تعیین شده، در یکی از استان ها معماری اسلامی و ایرانی برگزار خواهد شد و در صدد هستیم استادان و متخصصان در این بخش را در گیر موضوع و بعد از آسیب شناسی مراحل بعدی را شروع کنیم.

وی اظهار داشت: دستگاه های اجرایی هم در این همایش حضور خواهند داشت.

وی اضافه کرد: این کار را از یک سال و نیم پیش شروع کردیم و امسال به ثمر خواهد رسید.

جدول سخت [شماره ۵۳]

طراح جدول: بیژن گورانی

افقی

۱- شهری در جنوب فرانسه و در ساحل دریای مدیترانه- گیاهی علفی و پایابوی تند- اثری از پرل. اس. باک، نویسنده آمریکایی ۲- خوراک قناری- آدم ماشینی- پدر نمایشنامه نویسی انگلستان- معبود ۳- زمین غیر قابل کشت- لقب سعدی شیرازی- مقید ۴- براده فلز- نوعی آچار سر کج- کوچ کردن- حقه باز ۵- واحد اندازه گیری اختلاف پتانسیل الکتریکی- فرق سر- از صور فلکی نیم کره جنوبی آسمان- کارها- کتابی پرتیراژ با موضوع زنان و جنگ نوشته سیده اعظم حسینی ۶- شتر مرغ آمریکایی- نوعی پلیمر بادوام و سبک- حداد ۷- تیر پیکاندار- فانی و ناپایدار- فهرست غذای رستوران- مایع نشاسته- موجود خیالی ۸- اشاره- جغور بغور- زنان عرب- خاستگاه ۹- دریا- سرسپردگی- پدر ادبیات کانادایی و نویسنده داستان های کوتاه درباره حیوانات وحشی ۱۰- سخن زیر لب از روی نارضایتی- درختی با گلهای خوشه ای خوشبو- حنا- از نمازهای واجب ۱۱- علمی که به تولید فرآورده های مختلف از نفت و گاز می پردازد- ذره ای با بار الکتریکی مثبت- حرف ربط.

عمودی

۱- مجمع الجزایری در اقیانوس کبیر- گونه ۲- لطیف- مجموعه پیچیده ای از چند حفره متصل به هم ۳- زندگی کردن- بهشت زیر پای اوست ۴- از مشتقات نفت- نوعی دهل ۵- از مقام های موسیقی قدیمی ایران- علف ۶- ترسانیده شده- نوعی انگور ۷- دشمن آنش- عقیق سلیمانی- اصل هر چیز ۸- کتابی از صادق هدایت- پاینده ۹- عنکبوت پشمالو- منسوب به یمن ۱۰- گشاده رو- استخوانی در پاچه گوسفند ۱۱- کاشتن بوته برنج- همسایه بیلوروسی ۱۲- انحراف- اندازه فرنگی ۱۳- مجهز به سلاح- ناشناخته ۱۴- نوعی موسیقی غربی- تخم کتان- الفبای موسیقی ۱۵- گواهی پایان تحصیلات متوسطه- گذراندن و صرف کردن ۱۶- چندرآی- بندری در بلغارستان ۱۷- خارجی ترین قسمت پوست- چوپان ۱۸- چشمه آب- فقروبی چیزی ۱۹- عشق- درخت انگور ۲۰- سودای ناله- طرفداران و هواداران شخص.

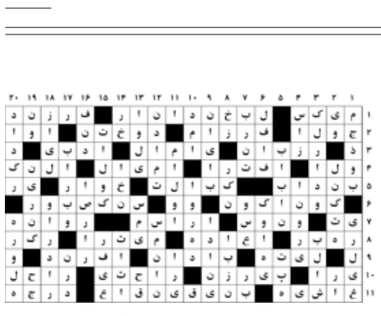

حل جدول شماره ۵۲

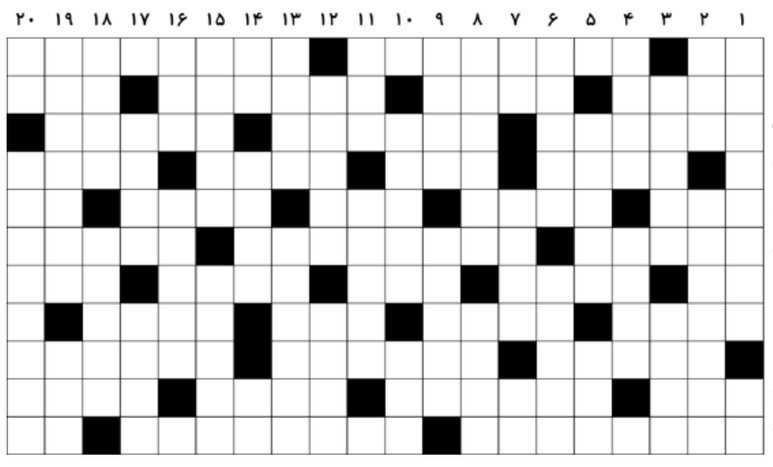

جدول آسان [شماره ۶۸۱۰]

طراح جدول: : امید موسوی

افقی

۱- از اسامی باری تعالی به معنی تقسیم کننده روزی- لم یزرع- سلول نر گیاه- با فرهنگ ۲- ناخوش- پسوند شباهت- نوعی زیر انداز- حرف همراهی ۳- سمت راست- باختر- موثر- ذره باردار- آفت گندم ۴- قوت لایموت- عشق فرنگی- ستایشگر- نحیف- نغمه و ساز ۵- تکرار حرف- شکاف- پدر- هماهنگ- نوعی شنا ۶- ورم- اخگر- از حروف الفبا- دیروز ۷- هوس زن باردار- رشته ای که در پهنای پارچه بافته می شود- ریز نمرات- یک آذری- روستا ۸- کرشمه- غذای بیمار- تازه رسیده- ابله- چرم دباغی شده ۹- ناپیدا- میوه تلفنی- ماهر- راندن و دور کردن- سرباز نیروی دریایی ۱۰- خشکی- از انواع ابر- غذای زمین- سوغات قم ۱۱- جلد- نیستی- جانب- راهرو

عمودی

۱- ساده ۲- سرشیر- اسب چاپار ۳- مورد اعتماد- پرنده شکاری- حرف ندای ۴- دیدنی ارتش- درخت اعدام- ابزار نجار ۵- تلخ- لقبی اشرافی در اروپا- بیماری تنفسی ۶- پرنده ای شناگر- فرآیند ۷- دیوار قلعه- نحس- پهلوان ۸- حیوان نجیب- دعا- پس ۹- حرف تردید- سوزان- پیکان ۱۰- نارس- مکان داد و ستد سهام ۱۱- از حالات ماده- زمان بی پایان ۱۲- محافظ- زیان- مخفف کوه ۱۳- امیدواری- پیاله- دراز ۱۴- ماه سرد- سریع- جوز ۱۵- پشتیبان- هستی ۱۶- جهت- طایفه- چاشنی دوسویه ۱۷- پسر- میان- مال و دارایی ۱۸- مادر لر- پرستار بیگانه- نادان ۱۹- جدا- مجموعه اشعار ۲۰- اغلب تمدن های بشر در این منطقه تشکیل شده است

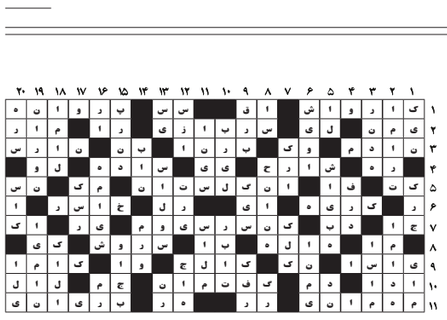
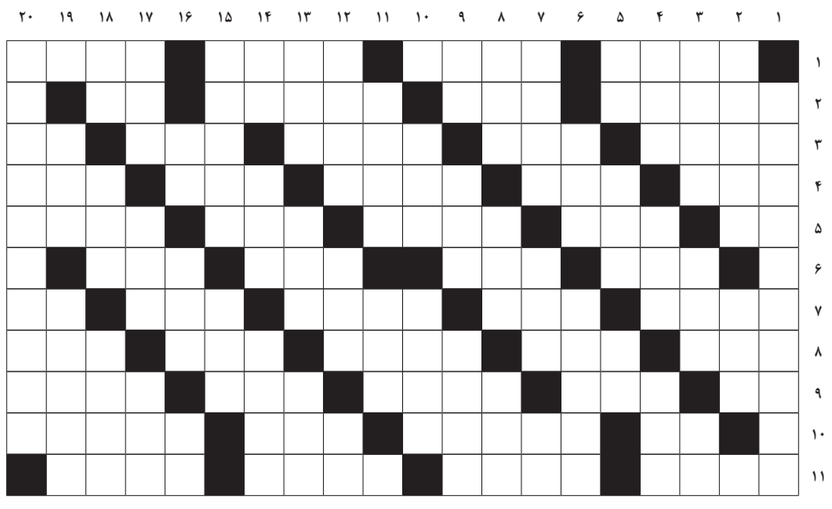
حل جدول شماره ۶۸۰۹